

ТРИ ДОЛІ

З таємної безодні небуття
 Маленьку іскорку, людську душу
 Покликано до земного життя,
 На земні радощі, на земную катушу.

Вона летить, мов зірка тая,
 Що з неба в безмір улітає,—
 Та ось спинилась на момент;
 В півшляху три богині-Долі
 Її стрічають, щоб по волі
 Її на дорогу дати презент.

І мовила одна: «Душе щаслива,
 Даю тобі талант яркий,
 Будь сильна ти, і ясна, і мислива,
 Твій ум живий, твій зір палкий!»

А друга мовила: «Від мене
 Прийми багатий скарб чуття,
 Бажання правди неструджене,
 Бажання вільного життя.

Фантазія твоя хай буде многоплідна,
 А в серці твоїм хай горить
 Огнем могутнім гордість благородна,
 Перед ніким чола щоб не корить».

Та третя, злобная старуха,
 Всміхаючись на ті слова,
 На душу своїм духом хуха
 І ось що скиглить, мов сова:

«Ай-ай, розщедрились сестриці!
Ось цяцю винайшли яку!
Добра повніські рукавиці
На неї сиплють без ліку.

Та що се, ви якогось Данта, Гете
Чи Шеллі з неї хочете зробити?
Ну, любоньки, без мене ви не втнете,
Мені ж героїв тих по вуха вже досить!

Чекайте ж, я даруночок їй дам
Такий, що ваші пишні дари
Їй будуть не коштовний крам,
А гірш тяжкої муки й карі.

Іди ж собі, душе, у свою путь,—
Що терням встелена тобі, не розмарином!
А чим тобі на світі бути?
Будь русином і хлопським сином!

Талант твій буде рвать тебе
Між люди, в вир життя могучий,
В великих діл і намірів ігрисько,
Та вродження й мій присуд неминучий
Тебе по пояс загребе
В багно грузьке, в клопотів муравлисько.

Той зарід сили, що іскриться в тобі,—
Ні, ти не розів'еш його як слід.
Без вправ, без змагань, наче в гробі,
Його задушить твій нездарний рід.

Твій ум хоч буде вічно рваться
До світла, правди і добра,
Та ввік не здужає добраться
До тої течії, котра
Його б запліднила на зріст,
Йому дала би власний зміст,
Ярку створила б індивідуальність,
Дала би форм, думок оригінальність.

Се не для тебе, синку мій!
Ти будеш за чужим слідом все гнаться,

Із помилок чужих нічого не навчаться
І повторять зади по указці чужій.

Твое чуття тобі за пекло стане,
Його топтатимуть усі,
Аж сміття з скарбу зробиться погане,
Аж зависть розростесь, любов зав'яне,
Гірка отрута лишиться в душі.

Бажати будеш правди дуже,
Та з помилки у помилку блукать,—
Ніхто тебе не витягне з калюжі,
Хіба лиш божа благодать».